

nosu jmění tohoto. V těchto směrech jest tudíž dovolání oprávněno, přes to však nebylo lze vyhověti návrhu dovolacímu na změnu rozsudku soudu odvolacího a obnovu rozsudku první stolice, ježto nebyly s uvedených hledisek probrány a zjištěny shora naznačené, pro spor důležité okolnosti.

Čís. 1480.

Žalobu o rozluku nelze za řízení změnit v žalobu o rozvod manželství od stolu a lože.

(Rozh. ze dne 14. února 1922, R I 99/22.)

V řízení o žalobě o rozluku manželství vznesl žalobce návrh, by pro případ zamítnutí žaloby o rozluku manželství bylo uznáno na rozvod manželství od stolu a lože z viny žalované. Žalovaná se proti návrhu ohradila, soud první stolice však přes to návrh připustil. Rekursní soud zamítl navrhované rozšíření žalobního žádání. Důvody: Žalobcem navržené rozšíření žalobního žádání obsahuje změnu žalobního nároku. Změnu tu, s níž strana žalovaná souhlasu neprojevila, pokládá rekursní soud po rozumu § 235 odstavec druhý a třetí c. ř. s. za nepřipustnou, poněvadž řízení o rozluku manželství je ve smyslu § 13 poslední odstavec zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. řízením officiosním, kdežto řízení o rozvod manželství od stolu a lože podléhá všeobecným předpisům civ. řádu soudního. To vyplývá jasně z předpisů § 4 dvor. dekr. ze dne 23. srpna 1819, čís. 1595 sb. z. s. a z ustanovení § 6 min. nař. ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák., dle něhož soudce nesmí přihlížeti k neuplatňovaným příčinám rozvodu, tudíž jest omezen návrhy stran, a ze srovnání těchto předpisů s ustanovením §§ 9 a 10 posléze cit. nař., dle nichž má místo úřední šetření pouze v případě neplatnosti nebo rozluky manželství. Také důvody, pro které uznáno býti může na rozvod ve smyslu § 109 obč. zák., nejsou totožny s důvody, pro něž žalovati lze o rozluku dle § 13 zák. rozlukového, a nemůže proto změna žaloby jíti tak daleko, by projednávalo se o nároku, k jehož uplatňování předepsáno jest zcela jiné řízení než k uplatňování původně zažalovaného nároku. Změna ta vzhledem k různosti důvodů, o něž by se ten a onen nárok opíral, způsobila by též valné stížení a průtah jednání. Názor prvního soudu, že navržená změna jest již proto přípustnou, že sám rozlukový zákon v § 13 lit. i) připouští možnost, že nemusí býti uznáno hned na rozluku, nýbrž že může býti uznáno napřed na rozvod od stolu a lože, není správným, neboť výrok tento jest pouze v tom případě přípustným, žaluje-li se na rozluku pro nepřekonatelný odpor, v ostatních případech § 13 pod lit. a)–h) uvedených však výrok ten přípustným není. Žalobce sice uplatňuje také důvod rozlukový dle § 13 lit. i) rozl. zák., ale důvodu toho použití nelze, poněvadž se žalovaná k žádosti za rozluku pro nepřekonatelný odpor nepřipojila.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Netřeba blíže odůvodňovati, že eventuální žalobní návrh, aby místo původně navrhované rozluky manželství podle § 13 lit. e), f), h), i) zá-

kona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., bylo z viny žalované strany nalezeno na rozvod manželství od stolu a lože z viny žalované, obsahuje v sobě změnu žalobního důvodu. Žalobce to také beze všeho uznává, míní však proti názoru rekursního soudu, že připuštění jeho eventuálního žalobního návrhu by nezpůsobilo ani značného stížení ani průtahu jednání, a že ani rozdílnost řízení není tak podstatná, by mohla být pokládána za důvod jeho zamítnutí. Třeba že v tomto sporu, v němž návrh na změnu žalobní prosby byl podán již takřka na konci průvodního řízení, nebylo by třeba obávat se značného stížení ani průtahu jednání (§ 235 odstavec třetí c. ř. s.), přece podstatný a zásadní rozdíl soudního řízení v obou případech vylučuje, by návrhu žalobcovu mohlo být vyhověno. Jak sám stěžovatel připouští, jest řízení o žalobě na rozluky manželství řízením officiosním, v němž soudu jest se řídití kromě předpisů civil. soudního řádu ustanoveními § 8 a násl. nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák., pokud se týče § 13 a násl. dvorského dekretu ze dne 25. srpna 1819, čís. 1595 sb. z. s. s tou obměnou, že dle čl. V. zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. se neustanovuje obháje svazku manželského. Prvý rok i žalobní odpověď odpadá, za to jsou vzhledem k zásadě vyhlašovací novoty v rámci uplatněného důvodu rozluky přípustny v řízení opravném, vyšší stolice nejsou vázány zjištěními nižších soudů, a mohou, jsouce povinny z moci úřední oceňovati výsledky průvodního řízení, naříditi doplnění neúplného řízení průvodního, a za tím účelem, i když neúplnost řízení ani nebyla vytýkána, buď samy provést nové důkazy (II. stolice), pokud se týče zrušiti rozsudek a naříditi doplnění důkazů (III. stolice). Naproti tomu v řízení o žalobě na rozvod manželství od stolu a lože jest třeba naříditi první rok, při němž rozsudek pro zmeškání, v řízení prv uvedeném vyloučený, může být vydán a jest udělení lhůty žalované straně k podání žalobní odpovědi obligatorní. Pro řízení opravné platí ustanovení § 461 a násl. civ. soudního řádu, a jsou v něm jmenovitě novoty vedle § 482 c. ř. s. vyloučeny. Dle toho nejde tu — jak míní stěžovatel — o mezeru v zákonodárství, není-li zde zákoného ustanovení, které by strany opravňovalo po provedeném řízení rozlukovém žádati za povolení rozvodu manželství, a to, co zákonem stanoveno jest při žalobě o rozluky pro nepřekonatelný odpor (§ 13 lit. i) zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.), nelze rozšiřovati na žaloby, v nichž se uplatňují také jiné důvody rozluky.

Čís. 1481.

Společnost s r. o. nemá, pokud nebyla zapsána do rejstříku, procesní způsobilosti.

(Rozh. ze dne 14. února 1922, R I 108/22.)

Procesní soud první stolice rozhodl věcně o žalobě, vznesené neprotokolovanou dosud společností s r. o. Odvolací soud zrušil sám od sebe napadený rozsudek i s předchozím řízením a žalobu odmítl. Důvody: Napadený rozsudek a řízení jemu předcházejší nemůže obstát před zákonem, trpíc vadou, jež zakládá zmatečnost celého řízení, a jež, jsouc nezhojitelna, nedá se odstraniti. Na soudě může totiž žalovati a být žalován pouze ten, kdo má procesní způsobilost (§ 1 c. ř. s.), ta